

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Практика перекладу з німецької мови для юристів
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра германської філології
Розробник	Мовчан Діана Василівна, доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти; НРК – 7 рівень; QF-LLL – 6 рівень; FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 5-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 48 годин становить контактна робота з викладачем (48 годин роботи на лабораторних заняттях), 102 години становить самостійна робота
Мова викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Доступна для всіх здобувачів вищої освіти
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні базові знання з практичного курсу німецької мови, лінгвокраїнознавства німецькомовних країн, українського ділового мовлення
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	

Метою дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями перекладу юридичних і суспільно-політичних текстів з німецької мови на українську (і навпаки) з розглядом перекладацьких проблем на морфологічному, синтаксичному й стилістичному рівнях, що практично закріплюється в усному і писемному мовленні

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики: продуктивні словотворчі моделі німецької мови. Німеччина: адміністративний устрій, політика, економіка, історія, суспільство

Підтема 1.1. Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Суфіксальний спосіб словотворення. Переклад автентичного тексту про адміністративно-територіальний устрій Німеччини.

Підтема 1.2. Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Префіксальний спосіб словотворення. Переклад автентичного тексту про політичні партії Німеччини.

Підтема 1.3. Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Конверсія. Переклад автентичного тексту про населення Німеччини.

Підтема 1.4. Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Основоскладання. Утворення складних іменників від підрядних словосполучень. Субстантивация дієслівних словосполучень. Переклад автентичного тексту про законодавство Німеччини.

Підтема 1.5. Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Основоскладання. Випадання повторної основи у сурядних словосполученнях. Абревіація. Переклад автентичного тексту про економіку Німеччини.

Модуль 2

Тема 2. Синтаксичні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики: складнопідрядне речення, пасивний стан, прийменники. Стилiстичні особливості оформлення документації німецькою мовою. Німеччина: адміністративний устрій, політика, економіка, історія, суспільство (продовження). Практичний письмовий переклад документації різного типу. Усний переклад відеоматеріалів суспільно-політичної тематики

Підтема 2.1. Синтаксичні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Складнопідрядне речення: правила утворення, види підрядних речень (умови, часу, причини, мети, допустові, додаткові, означальні). Виконання практичних вправ. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні.

Підтема 2.2. Синтаксичні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Пасивний стан дієслова: Vorgangspassiv, Zustandspassiv. Дієслова, що не вживаються в пасивному стані. Виконання практичних вправ. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.3. Стилiстичні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та

суспільно-політичної тематики. Загальні правила оформлення ділових паперів німецькою та українською мовами. Знайомство з ДСТУ 4163-2003. Відтворення власних назв, адреси, печаток, підписів, дат, мір, серії та номера при перекладі документації з української мови на німецьку і навпаки. Значення та вживання прийменників у німецьких перекладах. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.4. Практичний письмовий переклад документації з української мови на німецьку: свідоцтво (про народження, укладення шлюбу тощо), паспорт, диплом та додаток до нього, витяги з державних реєстрів, трудова книжка, апостиль тощо. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.5. Практичний письмовий переклад документації з німецької мови на українську: витяги із законів, договір купівлі-продажу, митна декларація тощо. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.6. Практичний усний переклад фрагментів відеозапису суспільно-політичної тематики на німецьку мову (україномовні випуски новин). Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.7. Практичний усний переклад фрагментів аудіо- та відеозаписів суспільно-політичної тематики з німецької мови (з порталу Deutsche Welle).

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH 1	Утворювати та правильно перекладати похідні німецькі слова за продуктивними моделями словотворення – морфологічний рівень перекладу
PH 2	Утворювати та правильно перекладати різні типи німецьких підрядних речень; утворювати пасивні форми дієслів за значенням дії (Vorgangspassiv) або стану (Zustandspassiv), правильно змінювати активні форми дієслова на пасивні і навпаки; правильно вживати прийменники при перекладі німецьких текстів – синтаксичний рівень перекладу
PH 3	Правильно відтворювати власні назви, адресу, дати, печатки, підписи, міри, серію та номер документів при здійсненні перекладу юридичних та суспільно-політичних текстів з німецької мови на українську і навпаки – стилістичний рівень перекладу
PH 4	Перекладати основні типи документації з німецької мови на українську і навпаки (свідоцтво, паспорт, договір, диплом та додаток до нього, трудова книжка тощо)
PH 5	Мати поглиблений досвід у перекладі текстів суспільно-політичної тематики з німецької мови на українську

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН 5	Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо
ПРН 7	Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів
ПРН 11	Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами
ПРН 18	Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1. Види навчальних занять

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лабораторні заняття (ЛЗ).

Модуль 1

Тема 1. Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики: продуктивні словотворчі моделі німецької мови. Німеччина: адміністративний устрій, політика, економіка, історія, суспільство

Підтема 1.1.

ЛЗ 1 (2 години), ЛЗ 2 (1 година).

Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Суфіксальний спосіб словотворення. Переклад автентичного тексту про адміністративно-територіальний устрій Німеччини.

Підтема 1.2.

ЛЗ 2 (1 година), ЛЗ 3 (2 години), ЛЗ 4 (1 година).

Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Префіксальний спосіб словотворення. Переклад автентичного тексту про політичні партії Німеччини.

Підтема 1.3.

ЛЗ 4 (1 година), ЛЗ 5 (2 години).

Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Конверсія. Переклад автентичного тексту про населення Німеччини.

Підтема 1.4.

ЛЗ 6 (2 години), ЛЗ 7 (1 година).

Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Основоскладання. Утворення складних іменників від підрядних словосполучень. Субстантивація дієслівних словосполучень. Переклад автентичного тексту про законодавство Німеччини.

Підтема 1.5.

ЛЗ 7 (1 година), ЛЗ 8 (2 години).

Морфологічні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Основоскладання. Випадання повторної основи у сурядних словосполученнях. Аббревіація. Переклад автентичного тексту про економіку

Німеччини.

Модуль 2

Тема 2. Синтаксичні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики: складнопідрядне речення, пасивний стан, прийменники. Стилiстичні особливості оформлення документації німецькою мовою. Німеччина: адміністративний устрій, політика, економіка, історія, суспільство (продовження). Практичний письмовий переклад документації різного типу. Усний переклад відеоматеріалів суспільно-політичної тематики

Підтема 2.1.

ЛЗ 1 (2 години), ЛЗ 2 (2 години), ЛЗ 3 (1 година).

Синтаксичні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної і суспільно-політичної тематики. Складнопідрядне речення: правила утворення, види підрядних речень (умови, часу, причини, мети, допустові, додаткові, означальні). Виконання практичних вправ. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні.

Підтема 2.2.

ЛЗ 3 (1 година), ЛЗ 4 (2 години), ЛЗ 5 (2 години).

Синтаксичні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Пасивний стан дієслова: *Vorgangspassiv*, *Zustandspassiv*. Дієслова, що не вживаються в пасивному стані. Виконання практичних вправ. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.3.

ЛЗ 6 (2 години), ЛЗ 7 (2 години).

Стилiстичні проблеми перекладу німецьких текстів юридичної та суспільно-політичної тематики. Загальні правила оформлення ділових паперів німецькою та українською мовами. Знайомство з ДСТУ 4163-2003. Відтворення власних назв, адреси, печаток, підписів, дат, мір, серії та номери при перекладі документації з української мови на німецьку і навпаки. Значення та вживання прийменників у німецьких перекладах. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.4.

ЛЗ 8 (2 години), ЛЗ 9 (2 години), ЛЗ 10 (2 години).

Практичний письмовий переклад документації з української мови на німецьку: свідоцтво (про народження, укладення шлюбу тощо), паспорт, диплом та додаток до нього, витяги з державних реєстрів, трудова книжка, апостиль тощо. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.5.

ЛЗ 11 (2 години), ЛЗ 12 (2 години), ЛЗ 13 (2 години).

Практичний письмовий переклад документації з німецької мови на українську: витяги із законів, договір купівлі-продажу, митна декларація тощо. Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.6.

ЛЗ 14 (2 години), ЛЗ 15 (2 години).

Практичний усний переклад фрагментів відеозапису суспільно-політичної тематики на німецьку мову (україномовні випуски новин). Переклад автентичного тексту про Німеччину в Другій світовій війні (продовження).

Підтема 2.7.

ЛЗ 16 (2 години).

Практичний усний переклад фрагментів аудіо- та відеозаписів суспільно-політичної тематики з німецької мови (з порталу Deutsche Welle).

7.2. Види навчальної діяльності

Модуль 1

НД 1. Підготовка студентів вдома до лабораторних занять (до перекладу з листа німецькомовних текстів суспільно-політичної тематики із веденням словника).

НД 2. Підготовка до написання модульної роботи з теми 1.

Модуль 2

НД 1. Підготовка студентів вдома до лабораторних занять (до перекладу з листа німецькомовних текстів суспільно-політичної тематики із веденням словника; до виконання практичних вправ).

НД 2. Виконання студентами вдома письмових перекладів юридичних текстів (документації) різного характеру: свідоцтво, паспорт, диплом та додаток до нього, витяги з державних реєстрів, трудова книжка, апостиль тощо.

НД 3. Підготовка до усного послідовного перекладу суспільно-політичних текстів.

НД 4. Виконання вдома письмового перекладу договору купівлі-продажу з німецької мови на українську (в якості індивідуального завдання).

НД 5. Підготовка до написання модульної роботи з теми 2.

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН 1. Демонстрації;

МН 2. Мозковий штурм;

МН 3. Навчальну дискусію / дебати;

МН 4. Кейс-стаді / аналіз ситуації

У процесі викладання дисципліни для висвітлення проблем німецького перекладу юридичних та суспільно-політичних текстів на морфологічному (РН 1), синтаксичному (РН 2) та стилістичному (РН 3) рівнях використовується МН 1 – викладачем демонструються теоретичні аспекти зазначених рівнів із поданням конкретних ілюстративних прикладів. МН 2 використовується для практичного закріплення студентами теорії, зокрема мозковий штурм залучається для виконання перекладацьких вправ зі словотвору (РН 1), граматики і синтаксису (РН 2). Водночас, у ході виконання вправ впроваджується МН 3 – пропонувані студентами варіанти перекладу підлягають колективному аналізу під керівництвом викладача, коли з усіх варіантів перекладу визначається найбільш вдалий і адекватний. МН 4 знаходить своє пряме втілення у ракурсі перекладу ділової документації (РН 4) – за методом кейс-стаді викладачем обираються автентичні тексти юридичного характеру (договір, паспорт, диплом, декларація тощо), на базі яких студентами практикується іншомовне відтворення зазначених текстів разом з їх постперекладацьким аналізом (тобто, у режимі навчальної дискусії МН 3). Аналогічне стосується й РН 5 – для напрацювання навичок суспільно-політичного перекладу використовуються автентичні німецькомовні тексти (МН 4), переклад з аркуша (МН 2) та робота над можливими помилками (МН 3).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінка	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5,0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	у цілому правильна робота з певною кількістю помилок	4,0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

9.2. Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: практична перевірка викладачем завдань на переклад текстів і вправ, обговорення можливих перекладацьких помилок.

9.3. Методи підсумкового сумативного оцінювання

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі практичної перевірки перекладу текстів і вправ на лабораторних заняттях (M1); колективних дискусій (M2); перевірки письмових модульних робіт (M3); перевірки індивідуальних завдань (M4).

Оцінка студента (максимум 100 балів) формується таким чином:

1. Переклад текстів і вправ на лабораторних заняттях (48 балів: 16 балів – 1 модуль; 32 бали – 2 модуль (тобто, максимум по 2 бали за 1 лабораторне заняття));
2. Участь у колективних дискусіях та активність перекладацького аналізу на лабораторних заняттях (24 бали: 8 балів – 1 модуль; 16 балів – 2 модуль (тобто, максимум по 1 балу за 1 лабораторне заняття));
3. Виконання письмових модульних робіт (20 балів: максимум по 10 балів у кожному модульному циклі);
4. Виконання індивідуального завдання – письмовий переклад договору купівлі-продажу з німецької мови на українську (8 балів).

ПРИМІТКА: У разі подання студентом заяви про змішане навчання 24 бали пункту 2 можуть бути відпрацьовані шляхом складання іспиту з німецької мови «Einstufungstest onDaF» (<https://www.onset.de>), загальна кількість балів за який розраховується відповідно до підтвердженого сертифікатом рівня володіння німецькою мовою.

<p>Розрахунок балів за складений іспит «Einstufungstest onDaF» (https://www.onset.de):</p> <ul style="list-style-type: none"> • сертифікат рівня B2 – 24 бали; • сертифікат рівня B1 – 20 балів; • сертифікат рівня A2 – 16 балів; • сертифікат рівня A1 – 12 балів. <p>Форма підсумкового контролю – диференційний залік, оцінка за який визначається сумою всіх наявних оцінок студента за пунктами 1-4. Залік не зараховується, якщо підсумкова оцінка студента нижче ніж 60 балів зі 100.</p>	
<p>10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни</p>	
<p>10.1 Засоби навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Графічні засоби як ЗН 1 (роздруковані тексти і вправи для перекладу); 2. Технічні засоби як ЗН 2 (відео- і аудіозаписи для перекладу); 3. Проекційна апаратура як ЗН 3 (для демонстрації теоретичного матеріалу з проблем перекладу на морфологічному, синтаксичному та стилістичному рівнях); 4. Комп'ютер з посилювачем звуку як ЗН 4 (для практики усного послідовного перекладу).
<p>10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практична граматики німецької мови : теоретичний матеріал, комунікативні вправи і завдання для студентів : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Д.А. Євгененко, О.М. Білоус, Б.В. Кучинський, О.І. Білоус. – 4-те вид., стер. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 576 с. 2. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: навчальний посібник / С.В. Шевчук. – 8-ме вид., випр. і допов. – Київ : Алерта, 2015. – 307 с. 3. Mowtschan D.W. Theoretisch-praktische Aspekte der deutschen Gegenwartssprache: Lehrbuch / D.W. Mowtschan. – Sumy: die Staatliche Universitat Sumy, 2016. – 146 S. <p>Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Практика перекладу з німецької мови для юристів» : у 2 ч. / укладач В.В. Степанов. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – Ч. 1. – 78 с. http://lib.sumdu.edu.ua/library/docs/rio/2020/m4684.pdf 2. Методичні вказівки до самостійної роботи з

дисципліни «Практика перекладу з німецької мови для юристів» : у 2 ч. / укладач В.В. Степанов. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – Ч. 2. – 115 с.

<http://lib.sumdu.edu.ua/library/docs/rio/2020/m4689.pdf>

3. Кулешов С.Г. Загальне документознавство : навчальний посібник / С.Г. Кулешов. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2012. – 123 с.

4. Шаблій О.А. Німецько-український юридичний переклад: методологія, проблеми, перспективи : монографія. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. – 320 с.

5. Fleischer W., Barz I. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz. – Berlin / Boston: De Gruyter, 2012. – 484 S.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 року №55 «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею»

– <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF>

2. Вимоги до оформлення документів : ДСТУ 4163-2003. – [Чинний від 1 вересня 2003 року]. – Київ :

Держспоживстандарт України, 2003. – 26 с. – http://www.vgu.gov.ua/content/file/Doc_007.pdf

3. Вибіркові відеоматеріали юридичної та соціальної тематики (україномовні випуски новин) для тренування усного перекладу на німецьку мову

– <https://www.youtube.com/user/tsnukraine>

4. Вибіркові аудіо- і відеоматеріали юридичної та соціальної тематики з порталу Deutsche Welle // Deutsch lernen для тренування усного перекладу з німецької мови – <http://www.dw.com/de/deutsch-lernen/s-2055>

5. Багатомовний електронний словник «Мультитран» – <https://www.multitran.com>

6. Іваськів Я. Реалії в текстах юридичної документації / Я. Іваськів // Наукові записки. Серія: Філологічні науки. – 2015. – Випуск 136. – С. 135-138.

<https://www.cuspu.edu.ua/images/download-files/inmov/nz-136.pdf>

